

Zarys historii Kościoła Św. Trójcy.

Pamiętnik z Okazji Pięćdziesiątej Rocznicy Budowy Obecnego Kościoła Św. Trójcy 1906-1956, Chicago, IL. CAP at Orchard Lake.

Ten skromny zarys historii kościoła Św. Trójcy nie jest bynajmniej kompletną historią Trójcowa. Jest to tylko rzut oka na wydarzenia, rzeczy pozostające mniej lub więcej w łączności z pierwotnym i obecnym budynkiem kościelnym Parafii Św. Trójcy.

HISTORIA PIERWOTNEGO BUDYNKU KOŚCIOŁA ŚW. TRÓJCY

1864—Założenie Tow. Św. Stanisława Kostki, które przyczynia się do zorganizowania Parafii Św. Stanisława Kostki.

1867—Początki organizowania się Parafii św. Stanisława Kostki.

1871—Założenie Tow. św. Józefa przy parafii św. Stanisława Kostki.

1872—Ks. Adolf Bakanowski, C.R., proboszcz Parafii św. Stanisława Kostki, zwołuje walne posiedzenie (w połowie roku) celem naradzenia się, co czynić, czy istniejący kościół św. Stanisława Kostki powiększyć, czy też inny pobudować. Uchwalono, ażeby Tow. św. Józefa pobudowało sobie nowy kościół.

1873—Na wiosnę tegoż roku, za zezwoleniem władzy kościelnej, Tow. Św. Józefa rozpoczyna budowę nowego kościoła z drzewa. Na początku lata kościół został prywatnie poświęcony. Był to pierwotny kościół św. Trójcy. Zamierzano z początku nadać mu imię św. Józefa, ale później zgodnie z życzeniem komitetu parafialnego ks. Arcybiskup Feehan nadał nowemu kościołowi tytuł Św. Trójcy. Ks. Feliks Zwiardowski, C.R., w dzień Zielonych Świątek odprawił w nim pierwszą Mszę św. Kościół kosztował \$12,000.00.

1875— Z powodu braku umiejętnej gospodarki finansowej oraz innych racji Kościół św. Trójcy został zamknięty.

1877— Dnia 24 kwietnia ks. Wojciech Mielcuszny odprawia Mszę św. w Niedzielę Palmową. Kościół został na nowo otwarty.

1881— Ks. Wojciech Mielcuszny umiera dnia 2-go czerwca i nastaje drugie "bezkrólewie" na Trójcowie.

1889—Dnia 3-go marca Kościół św. Trójcy po raz trzeci otwarto, z ks. Szymonem Kobrzyńskim, C.R., na czele.

1889—Dnia 1-go września nieporozumienia wywołują otwarte zaburzenia i Kościół św. Trójcy znowu zamknięto.

1890—W lipcu wyrusza delegacja do Rzymu w sprawie otwarcia kościoła. Delegacja składała się z panów: Franciszka Jabłońskiego i Józefa Grejczyka. Po ciężkiej i nie uwieńczonej pomyślnym rezultatem pracy, delegacja wróciła do domu.

1893—Dnia 5-go czerwca ks. Arcybiskup Satolli, pierwszy delegat apostolski do Stanów Zjednoczonych wszedł uroczystie do kościoła Św. Trójcy, odprawił tam Mszę św. i polski lud pobłogosławił. Podobno, że jeszcze tego samego dnia po otwarciu kościoła Delegat Apostolski udał się do Notre Dame, Indiana, i wymógł tam na władzy zakonnej Zgromadzenia Św. Krzyża, przyrzeczenie, że wyznaczy polskiego księdza na proboszcza Trójcowa. Nie było to rzeczą łatwą dla Zakonu poświęcić jednego polskiego księdza, gdyż wówczas w całym Zgromadzeniu było tylko trzech polskich księży, i wszyscy trzej byli obarczeni pracą duszpasterską w parafii św. Jadwigi w South Bend, Ind.

1893—Dnia 11-go czerwca ks. Walenty Czyżewski, C.S.C., proboszcz southbendzkiego Jadwigowa, przybywa z polecenia władzy zakonnej do Chicag, aby tymczasowo zaopiekować się przed kilku dniami otwartym kościołem św. Trójcy.

1893—Dnia 27-go czerwca przybywa do Chicago Ks. Kazimierz S. Sztuczko, C.S.C., wikary z parafii Św. Jadwigi z South Bend, Ind., i w dniu 2-go lipca odprawia nabożeństwo niedzielne jako nowy, stały proboszcz parafii Św. Trójcy.

1894—W dniu 31-go maja ks. Arcybiskup Feehan odwiedza urzędowo parafię Św. Trójcy i udziela Sakramentu Bierzmowania w pierwotnym budynku kościelnym Trójcowa.

1895—Dnia 9-go lipca rozpoczęto pracę restauracji pierwotnego kościoła. Przebudowę i odnowienie kościoła dokończono na uroczystość Matki Boskiej Różańcowej kosztem przeszło \$4.600.00. Od roku 1893 parafia nasza pomimo rozmaitych zamieszkań, zastoju i kłopotów, rosła co do ludności i gruntów parafialnych.

1900—Lotę 51-szą parafia zakupiła, od Józefa Berendta, 27-go lipca, za sumę \$6,875.00.

1902—Lota 45, z domem dwupiętrowym była zakupiona od Jana Wojtallewicza w maju 1902 roku za \$12,000.00. Zakupiono ją pod mający się budować nowy Kościół.

1903—Lotę 19-tą od Wilhelma Weidlich pod przyszły Kościół parafia Św. Trójcy zakupiła 23-go kwietnia 1903 roku, za sumę \$4,000.00. Na locie tej znajdował się lichy domek. W tym samym dniu lotę 20-tą, własność Augusta Peckmann, pod nowy kościół zakupiono za \$4,200.00. Na locie stał mały domek.

1904—Loty 43 i 44 z domami zakupiono od Szymona Wojtallewicza dnia 16-go kwietnia, 1904 roku, za sumę \$16,000.00, Jedna połowa loty została obrócona na zaułek czyli "alley" w miejsce tego który zamknięto tuż za kościołem. Tego wymagał od parafii zarząd miasta Chicago. Tego samego roku, dnia 18-go kwietnia, lotę 18-tą z domem murowanym parafia zakupiła od John P. Fetzer, reprezentanta Union Traction, za sumę \$51,0010'.00. Nabycie tej realności było połączone z ogromnymi trudnościami, które pokonał Jan F. Smulski.

1904—W dniu 10-go lipca J. Em. Ks. Franciszek Kairdynał Satolli odwiedza Trójcowo. Towarzyszy

Jego Eminencji ordynariusz archidiecezji chicagoskiej, Ks. Arcybiskup Jabub E. Quigley. Wielka to była uroczystość na Trójcowie. Część religijna programu odbyła się jeszcze w pierwotnym kościele.

HISTORIA OBECNEGO BUDYNKU KOŚCIOŁA ŚW. TRÓJCY

1905—W celu zrobienia placu pod mający się budować nowy Kościół, pierwotny budynek kościelny na wiosnę 1905 roku ulokowano tymczasowo na Cleaver ulicy. Skoro dolny Kościół w nowym gmachu został wykończony i nabożeństwo w nim zaczęto odprawiać (co się stało w uroczystość Św. Trójcy, 1906 r.), stary kościół został sprzedany i rozebrany na opał.

1905—Przystąpiono do budowy nowego (obecnego) Kościoła Św. Trójcy, który został poświęcony w roku 1906. Plany nowego kościoła wedle przedstawień p. Von Herbulisa okazały się niewykonalne. Za poradą p. J. Schermanna zamówiono p. W. Kriega do przerobienia planów p. Von Herbulisa w sposób najdogodniejszy dla parafii.

1905—Dnia 4-go kwietnia rozpoczęto kopać ziemię pod nowy kościół. Ks. Kazimierz Sztuczko, C.S.C., odprawił Mszę św. prosząc Najwyższego o błogosławieństwo dla nowej pracy. Po Mszy św. ks. Proboszcz w otoczeniu komitetu parafialnego oraz Trójcowian w ogóle pierwszy zabrał się kopania w miejscu znakiem krzyża oznaczonym.

1905—Zaułek za Kościołem zakupiono 5-go czerwca 1905 r., od Hobart Chatfield Taylor za sumę \$1,000.00.

1905—Dnia 25-go czerwca parafia nasza obchodziła uroczystość poświęcenia nowo budującego się kościoła Św. Trójcy. Ks. Arcybiskup Quigley, ordynariusz i Ks. Arcybiskup Symon, gość z Polski, uroczyście poświęcili kamień węgielny i fundamenty nowego kościoła. Ks. Arcybiskup Symon wypowiedział mowę treści następującej: "Ten kościół, który tu budujecie, będzie nai zawsze kościołem katolickim i polskim. Polacy chcą się modlić i dlatego stawiają świątynie, dając tym dowód, że pamiętają o Bogu, podczas pracy nad zdobyciem grosza. Niech ten kościół będzie przybytkiem zgody, jedności i miłości bratniej wśród Polaków. Modlić się będziecie po polsku, w mowie, którą wam Ojczyzna przekazała. Pan Bóg stworzył Was Polakami, więc nie wstyďte się tego."

1906—W pierwszych już dniach czerwca, dolną część kościoła wykończono i oddano do użytku wiernych. W kaplicy ŚŚ. Aniołów Stróżów — tak nazwano dolne piętro kościoła — pierwszą Mszę św. odprawił nowo wyświęcony sługa Boży, ks. F. Wojciechowski.

1906—Dnia 6-go października poświęcono nowy kościół trójcowski. Ks. Arcybiskup Quigley dokonał aktu poświęcenia, a, Ks. F. M. Wojtalewicz wygłosił wspaniałe kazanie.

KOSZTA BUDOWY KOŚCIOŁA - \$183,673.49

1907—Odbyła się pierwsza Misja w nowym kościele. Przeprowadzili ją OO. Franciszkanie : F. Manel, A. Wiśniewski i K. Rybiński. W tym też czasie zakupiono od Da Prato Kompanii Stacje Drogi Krzyżowej.

1909—Usunięto pęknięty dzwon z wieży kościoła i odesłano go w celu naprawy do fabryki dzwonów E. W. Vanduzen Co. w Cincinnati, Ohio.

1909—Dnia 2-5-go listopada odbyło się poświęcenie naszych nowych organów. Aktu poświęcenia dokonał Ks. Biskup P. Rhode. Organy zbudował p. L. Van Dinter z Mishawaka, Indiana, za cenę \$10,000.00.

1914—Podczas wiosny dokonana została pierwsza poważna dekoracja naszego kościoła przez utalentowanego artystę p. K. Markiewicza. Wspomnieć tu wypada także o freskowaniu kaplicy Śś. Aniołów Stróżów, również o odnowieniu ławek tak w wyżej wspomnianej kaplicy, jako też w kościele głównym. Zewnętrzne dekoracje kościoła polegały na odnowieniu drzwi i malowaniu okien, tudzież gzymsów blaszanych.

1916—W połowie lipca ks. Kazimierz Stuczko, C.S.C., obchodził w naszym kościele radosną uroczystość srebrnego jubileuszu kapłaństwa.

1917—Dnia 7-go lutego odbył się w kościele głównym pogrzeb p. A. Małka, długoletniego organisty kościoła Św. Trójcy. Jego miejsce przy organach zajął Wincenty Baluta.

1918—To rok srebrnego jubileuszu otwarcia kościoła Św. Trójcy. Solenne nabożeństwo dziękczynne dnia 9-go czerwca odprawił ks. Prałat Stanisław Nawrocki.

1920—Do spraw kościoła Trójcowa zaliczają się w tym roku:

- 1) Malowanie Kaplicy Śś. Aniołów Stróżów;
- 2) zaprowadzenie t. zw. lampek adoracyjnych;
- 3) umieszczenie w dużym ołtarzu kościoła górnego nowego obrazu przedstawiającego Trójcę Przenajświętszą, który sprawiło Tow. Niewiast Różańcowych kosztem \$600.00.

1921—Sprawiono nowy dzwon do wieży kościelnej pod wezwaniem Św. Józefa.

1922—Kościół nasz był świadkiem pięknej ceremonii obchodu złotego jubileuszu powstania Trójcowa. Podczas tego roku pp. W. Dużewski i Jan Kielian sprawili dwa witraże do kościoła w sanktuarium.

1924—Dnia 23-go kwietnia zaprowadzono w kościele Św. Trójcy w każdą środę wieczorem nabożeństwo na cześć Św. Józefa, Dnia 27-go lipca odbyło się poświęcenie figury Św. Anny.

1925—Powstało dobrze tu znane Tow. Ozdoby Kościoła. Także w tym czasie zaprowadzono bileciki ławkowe dla kontroli kolekty ławkowej. W dniu piątego grudnia ks. Arcybiskup Jan F. Cieplak zwiedził nasz kościół, wygłosił podniosłe kazanie do licznie zgromadzonego ludu, udzielił wiernym błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem i błogosławił Misji świętej która wówczas odbywała się w naszym kościele pod przewodnictwem księży Jezuitów.

1926—Wymalowano kościół górny i dolny kosztem \$10,159.95.

Dnia 29-go sierpnia uroczyste poświęcenie figury św. Tereni.

Dnia 8-go grudnia, poświęcenie uroczyste w kaplicy śś. Aniołów Stróżów figury Pana Jezusa w Ogrojcu i Matki Boskiej Bolesnej.

1929—Do ważniejszych ulepszeń zaliczamy w tym roku nowy chodnik przed kościołem.

1930—Tow. Adoracji przyjęło projekt całodziennej adoracji w kościele w każdy pierwszy piątek miesiąca.

1931—Arcybactwo Niepokalanego Serca Marii zakupiło wspaniały dywan na stopnie dużego ołtarza, jako upominek 26 rocznicy poświęcenia kościoła.

1933—Dnia 4-go czerwca uroczystość czterdziestej rocznicy otwarcia kościoła Św. Trójcy. Sumę solenną wobec ks. Biskupa Bernarda Sheil na tronie, odprawił ks. Thomas Irving, C.S.C., delegat prowincjała Zgromadzenia Św. Krzyża.

1933—Dnia 27-go grudnia powstał pożar w kościele dolnym. Ogień zniszczył ołtarz Matki Boskiej, ołtarzyk Serca Jezusa, organki, niektóre Stacje Drogi Krzyżowej, kratki i kilka ławek.

1934—W tym roku parafia odbudowała to, co pożar roku poprzedniego zniszczył. Hojne ofiary naszych poszczególnych towarzystw pomogły nie mało do odnowienia. Nowy krzyż misyjny, modelu "Limpias" ofiarowany przez Kółko Dramatyczne był poświęcony dnia 13-go maja. Przy odnowieniu kaplicy ŚŚ. Aniołów Stróżów powiększono znajdujący się w niej ołtarz wielki. Nadto w kościele górnym odnowiono ołtarz i Stacje Drogi Krzyżowej z ofiar złożonych przeważnie przez Towarzystwa, zwłaszcza Tow. Ozdoby Kościoła. Tego roku odwiedził nasz kościół Generał Józef Haller.

1935—Rok ten w Kościele Katolickim znany jest jako Jubileuszowy. Ks. Arcybiskup Gawlina, Biskup Polowy Armii Polskiej, przemówił do ludu w kościele dnia 24-go lipca.

1936—Dnia 27-go września poświęcono figurę św. Tereni, przeznaczona do kościoła dolnego a ufundowana staraniem ks. Stanisława Górki, C.S.C., przez Sodalicję Św. Tereni. Nabożeństwo niedzielne, odprawiane dotychczas o godzinie 11:30 w kościele dolnym, przeniesiono do kościoła górnego na godzinę 12-tą w południe. Zaprowadzono głościki tak w kościele górnym, jak i dolnym, i pomalowano gzymsy blaszane na kościele.

1937—Zaprowadzono w tutejszym kościele górnym zbieranie kolekt na pogrzebach na Msze św. za dusze zmarłych.

1939—Mały pożar wybuchł w kościele dolnym dnia 19-go stycznia. Odprawiono solenną nowennę na cześć Matki Boskiej Częstochowskiej, dla uproszenia Miłosierdzia Bożego dla naszej nieszczęśliwej Ojczyzny Polski, która była zdradziecko napadnięta przez Nazistów.

1940 —Na, rocznym posiedzeniu parafialnym zgodzono się na zaprowadzenie witraży w kościele górnym Św. Trójcy, na co przedtem Trójcowianie zgodzić się nie chcieli.

1941—Dnia 20-go lipca ks. Kazimierz Sztuczko, C.S.C., odprawia solenną sumę w naszym kościele wobec J. E. ks. Arcybiskupa Stritcha, z okazji swej 50-letniej rocznicy kapłaństwa. Malowanie i dekoracja wnętrza kościoła Św. Trójcy za cenę \$11,201.70. Ulepszono także klęczniki w kościele górnym kosztem \$1,358.00.

1942—W sierpniu Tow. Młodych Mężczyzn Imienia Jezus postarało się o specjalne nabożeństwo i poświęcenie sztandarów do kościoła ku czci młodzieży z parafii w służbie zbrojnych sił Stanów Zjednoczonych.

1943—Dnia 20-go czerwca, Parafia obchodziła uroczystość w kościele górnym na sutnie 50-lecie otwarcia kościoła i jubileusz Proboszcza ks. Kazimierza Sztuczki. Celebranszem był przew ks. Albert Cousineau C.S.C., ówczesny Generalny Przełożony Zgromadzenia Św. Krzyża.

Dnia 12-go września, o godzinie 10-ej rano w kościele dolnym zapoczątkowano dodatkową Mszę Św. z kazaniem po angielsku.

1944—W niedzielę, dnia 27-go lutego, poświęcono w czasie nieszpór figury: Św. Heleny i Św. Kazimierza gwoli ozdoby dużego, ołtarza w górnym kościele. Pomalowano kaplicę ŚŚ. Aniołów Stróżów kosztem \$2,527.00. Pomalowano także okna, drzwi, rynny i gzymsy na zewnątrz kościoła. Odnowiono ławki w kościele dolnym kosztem \$300.00. Dnia 6-go sierpnia, zniesiono Mszę św. niedzielną o godzinie 9-ej na dole, a zaprowadzono Mszę Św. niedzielną o godzinie 5:30 rano.

1945—W lutym zakupiono nowy motor do organów w kościele górnym. W kwietniu zreparowano uszkodzone dzwony na wieży kościelnej.

Dnia 18-go listopada, w kościele górnym na nieszporach poświęcono uroczyście figurę Praskiego Dzieciątka Jezus, ofiarowaną naszemu kościołowi przez pp. Antoniego i Marię Zielińskich, na podziękowanie Bogu za szczęśliwy powrót z wojny ich syna Józefa.

1949—Praca Duszpasterska idzie naprzód w kościele Św. Trójcy.

1949—W lipcu, ks. Dr. Stanisław Lisewski, C.S.C., przybywa na Trójcowo.

1949—Dnia 12-go sierpnia. W szpitalu Sióstr Nazaretanek zamknął na zawsze swe oczy Wiel. ks. Kazimierz Sztuczko, C.S.C., proboszcz parafii Św. Trójcy, który nią włodarzył od 56-ciu lat. Eksportacja zwłok do kościoła Św. Trójcy odbyła się 13-go sierpnia, o godzinie 4-ej po południu. Pogrzeb odbył się w kościele górnym Św. Trójcy we wtorek, dnia 16-go sierpnia. Zwłoki sędziwego kapłana pochowano na cmentarzu Kongregacji Św. Krzyża w Notre Dame, Indiana.

1949—Dnia 23-go września, ks. Dr. Stanisław Lisewski mianowany przez wyższe władze Zakonne proboszczem parafii Św. Trójcy.

1950—We wrześniu ukończono pracę w wieżach kościelnych nad elektryfikacją dzwonów.